

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 28.03.1991, sp. zn. Tzv 25/91, ECLI:CZ:NS:1991:TZV.25.1991.1

Číslo: 64/1991

Právní věta: Prepustenie vojaka na trvalú dovolenku na základe jeho písomného prehlásenia o odmietnutí výkonu vojenskej činnnej služby z dôvodu náboženského vyznania alebo morálneho presvedčenia podľa § 2 ods. 1 zák. č. 73/1990 Zb. o civilnej službe nie je zmenou situácie podľa § 65 Tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSFR

Datum rozhodnutí: 28.03.1991

Spisová značka: Tzv 25/91

Číslo rozhodnutí: 64

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nebezpečnost činu pro společnost, Zánik nebezpečnosti činu pro společnost

Předpisy: 140/1961 Sb. § 65

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 64

Prepustenie vojaka na trvalú dovolenku na základe jeho písomného prehlásenia o odmietnutí výkonu vojenskej činnnej služby z dôvodu náboženského vyznania alebo morálneho presvedčenia podľa § 2 ods. 1 zák. č. 73/1990 Zb. o civilnej službe nie je zmenou situácie podľa § 65 Tr. zák.

(Rozsudok vojenského senátu NS ČSFR z 28. 3. 1991 sp. zn. [Tzv 25/91](#))

Najvyšší soud ČSFR na základe sťažnosti pre porušenie zákona podanej generálnym prokurátorom ČSFR zrušil právoplatné uznesení prokurátora Vojenskej obvodovej prokuratúry Banská Bystrica z 31. augusta 1990 a tomuto prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Dňa 1. 8. 1990 vojenský obvodový prokurátor Banská Bystrica pod sp. zn. OPv 211/90 začal uznesením podľa § 160 ods. 1 Tr. por. trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Tr. por. vzniesol obvinenia proti voj. V. J. pre trestný čin zbehnutia podľa § 282 ods. 1 Tr. zák. Tohoto trestného činu sa mal dopustiť tým, že dňa 25. 6. 1990 bez povolenia svojich nadriadených opustil ubytovací priestor VÚ 5251 Liptovský Mikuláš a odišiel do miesta trvalého bydliska, kde bol dňa 14. 7. 1990

zadržaný vojenskou eskortou, pričom tak mal konať v úmysle vyhnúť sa vojenskej službe.

Dňa 31. 8. 1990 vojenský obvodový prokurátor Banská Bystrica rozhodol uznesením sp. zn. OPv 211/90 podľa § 172 ods. 1 písm. f) Tr. por. o zastavení trestného stíhania obvineného pre vyššie uvedený skutok, pretože dospel k záveru, že trestnosť činu zanikla. V odôvodnení uviedol, že obvinený svojím konaním naplnil skutkovú podstatu trestného činu zbehnutia podľa § 282 ods. 1 Tr. zák. Vzhľadom na zmenu situácie, ktorá nastala tým, že si voj. V. J. podal žiadosť o civilnú službu a jeho žiadosti sa vyhovel, mal však za to, že nebezpečnosť jeho činu pre spoločnosť zanikla. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 9. 1990.

Dňa 5. 3. 1991, tj. v lehote uvedenej v ustanovení § 272 Tr. por. podal generálny prokurátor ČSFR proti citovanému uzneseniu sťažnosť pre porušenie zákona v neprospech obvineného. V jej odôvodnení namietala, že prepustenie obvineného mimo vojenskú činnú službu neznamená zmenu situácie podľa § 65 Tr. zák., ktorou sa rozumie predovšetkým podstatná zmena sociálno-politických pomerov a iných okolností, ktoré majú vplyv na hodnotenie významu zákonom chráneného záujmu, ktorý bol konaním páchatela porušený alebo ohrozený. Prijatím zákona o civilnej službe však nepoklesol záujem štátu na tom, aby vojaci riadne vykonávali vojenskú činnú službu. Pokiaľ obvinenému jeho náboženské vyznanie alebo morálne presvedčenie bránilo vo výkone vojenskej činnnej služby, mohol jej výkon odmietnuť písomným prehlásením ešte predtým, než sa daného skutku dopustil. V závere sťažnosti pre porušenie zákona preto generálny prokurátor ČSFR navrhol, aby Najvyšší súd ČSFR podľa § 268 ods. 2 Tr. por. vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v ustanoveniach § 65 Tr. zák. a § 172 odst. 1 písm. f) Tr. por., podľa § 269 ods. 2 Tr. por. aby toto uznesenie zrušil a ďalej postupoval podľa § 270 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd ČSFR preskúmal podľa § 267 ods. 1 Tr. por. na podklade sťažnosti pre porušenie zákona správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že zákon porušený bol.

Podľa § 65 Tr. zák. trestnosť činu, ktorý bol v dobe spáchania pre spoločnosť nebezpečný, zaniká, ak vzhľadom na zmenu situácie alebo vzhľadom na osobu páchatela zanikla nebezpečnosť trestného činu pre spoločnosť. Toto ustanovenie má zabrániť odsúdeniu páchatela, keď v dobe rozhodovania o trestnom čine už zanikla jeho nebezpečnosť pre spoločnosť. K tomu dochádza pri splnení aspoň jednej z alternatívne uvedených podmienok, ktorými je buď zmena situácie alebo ohľad na osobu páchatela.

V súlade s podanou sťažnosťou pre porušenie zákona Najvyšší súd ČSFR zistil, že v danom prípade nedošlo k takej zmene situácie, akú predpokladá ustanovenie § 65 Tr. zák. Názor, že takouto zmenou situácie je prepustenie obvineného mimo vojenskú činnú službu, ako sa to uvádza v napadnutom uznesení, nie je správny. Zmenou situácie podľa § 65 Tr. zák. sa totiž rozumie len podstatná zmena takých okolností, ktoré majú vplyv na hodnotenie významu chráneného spoločenského záujmu porušeného alebo ohrozeného konaním páchatela. Ustanovenie § 282 Tr. zák. o trestnom čine zbehnutia chráni záujem spoločnosti na tom, aby osoby podliehajúce brannej povinnosti riadne vykonávali vojenskú činnú službu. Jej riadny výkon je jedným zo základných predpokladov pripravenosti ozbrojených síl ČSFR na splnenie úloh vyplývajúcich z Branného zákona. Pokiaľ bude potrebná existencia ozbrojených síl, bude trvať aj záujem spoločnosti na riadnom výkone brannej povinnosti občanmi. Prijatie zák. č. 73/1990 Zb. o civilnej službe význam tohoto zákonom chráneného spoločenského záujmu neznižuje. Preto ani prepustenie obvineného na trvalú dovolenku na základe jeho písomného prehlásenia o odmietnutí výkonu vojenskej činnnej služby z dôvodu náboženského vyznania alebo morálneho presvedčenia podľa § 2 ods. 1 zák. č. 73/1990 Zb., o civilnej službe nie je zmenou situácie podľa § 65 Tr. zák. a neznamená zánik spoločenskej nebezpečnosti jeho protiprávneho konania.

Nesprávnosť záveru o zániku spoločenskej nebezpečnosti trestného činu obvineného vyplýva aj zo skutočnosti, že i za opustenie miesta výkonu civilnej služby v úmysle vyhnúť sa tejto službe (§ 272d ods. 3 Tr. zák.), čo zodpovedá konaniu, ktorého sa obvinený mal dopustiť vo výkone vojenskej základnej služby, hrozí páchateľovi trest odňatia slobody na šesť mesiacov až tri roky.